

POSTANOWIENIE

Dnia 28 kwietnia 2022 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Barbara Skoczowska

na posiedzeniu w trybie art. 535 § 3 k.p.k.

po rozpoznaniu w dniu 28 kwietnia 2022 r.

sprawy **I. B. R.**,

wobec której, na podstawie art. 17 § 1 pkt 2 k.p.k. w zw. z art. 31 § 1 k.k.,

umorzono postępowanie karne o czyn z art. 35 ust 1a ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r., o ochronie zwierząt,

z powodu kasacji wniesionej przez obrońcę

od wyroku Sądu Okręgowego w S.,

z dnia 7 października 2021 r., sygn. akt II Ka [...],

zmieniającego wyrok Sądu Rejonowego w O.

z dnia 26 maja 2021 r., sygn. akt II K [...]

postanowił

1. oddalić kasację jako oczywiście bezzasadną;

2. zasądzić od Skarbu Państwa na rzecz adw. P. C. z Kancelarii Adwokackiej w S. kwotę 442,80 zł (czterysta czterdzieści dwa zł 80/100), w tym 23% VAT, z tytułu wynagrodzenia za sporządzenie i wniesienie kasacji;

3. zwolnić I. B. R. od zapłaty na rzecz Skarbu Państwa kosztów sądowych postępowania kasacyjnego.

UZASADNIENIE

Sąd Rejonowy w O., wyrokiem z dnia 26 maja 2021 r., sygn. akt II K (...), w sprawie I. B. R. oskarżonej o to, że:

„w okresie od 30 listopada 2017 r. do 1 kwietnia 2018 r. w m. C., gm. K., znęcała się nad zwierzętami hodowlanymi w postaci stada owiec i kóz, w ten sposób, że prowadząc gospodarstwo, będąc właścicielką, utrzymywała w/w zwierzęta w niewłaściwych warunkach bytowania, w stanie rażącego zaniedbania i niechlujstwa, nie zapewniając właściwej opieki lekarsko-weterynaryjnej, bez odpowiedniego pokarmu przez okres wykraczający poza minimalne potrzeby właściwe dla gatunku, czym doprowadziła u części w/w zwierząt do skrajnego wyniszczenia organizmu i wyczerpania fizycznego oraz śmierci”, tj. o czyn z art. 35 ust. 1a ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o ochronie zwierząt,

na podstawie art. 31 § 1 k.k. w zw. z art. 17 § 1 pkt 2 k.p.k. umorzył prowadzone postępowanie karne przeciwko I. B. R., wobec niepopelnienia przez nią zarzucanego jej przestępstwa z uwagi na stan niepoczytalności w chwili czynu (pkt I wyroku), oraz na podstawie art. 93a § 1 pkt 2 k.k. w zw. z art. 93b § 1 k.k. w zw. z art. 93c pkt 1 k.k. i art. 93f § 1 k.k. orzekł wobec niej środek zabezpieczający w postaci terapii farmakologicznej (pkt II wyroku), a ponadto na podstawie art. 35 ust 3a ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o ochronie zwierząt środek karny w postaci zakazu posiadania zwierząt hodowlanych w postaci kóz i owiec (pkt IV wyroku).

Apelację od wyroku Sądu I instancji wniósł pełnomocnik oskarżyciela posiłkowego Fundacji M. , zaskarżając go w całości, zarzucając:

1. błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę zaskarżonego wyroku,
2. obrazę prawa materialnego, tj. art. 93a § 1 pkt 2 k.k. w związku z art. 93b § 1 k.k. w związku z art. 93c pkt 1 k.k. w związku z art. 93f § 1 k.k. poprzez ich zastosowanie i art. 93a § 1 pkt 4 k.k. w związku z art. 93b § 1 i 5 k.k. w związku z art. 93g § 1 k.k. poprzez ich niezastosowanie i zastosowanie w stosunku do oskarżonej środka zabezpieczającego w

postaci terapii farmakologicznej zamiast środka zabezpieczającego w postaci pobytu w zakładzie psychiatrycznym,

3. niesłuszne niezastosowanie w stosunku do oskarżonej środka zabezpieczającego w postaci pobytu w zakładzie psychiatrycznym.

Podnosząc takie zarzuty skarżący wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez orzeczenie w stosunku do oskarżonej środka zabezpieczającego w postaci pobytu w zakładzie psychiatrycznym w miejsce środka zabezpieczającego w postaci terapii farmakologicznej.

Apelację od wyroku Sądu I instancji wniosła również obrońca oskarżonej I. B. R., zaskarżając go w całości, zarzucając:

„błąd w ustaleniach faktycznych mogących mieć wpływ na treść zaskarżonego wyroku polegający na przyjęciu, że oskarżona I. B. R. dopuściła się zarzuconego jej w akcie oskarżenia czynu, podczas gdy prawidłowa ocena tego materiału, w szczególności fakt, że działanie I. B. R. nie miało charakteru celowego i świadomego oraz zmierzającego do skrzywdzenia posiadanych zwierząt, a zwierzęta nie były przetrzymywane w stanie rażącego zaniedbania i niechlujstwa, winny prowadzić do wniosków odmiennych”

oraz wnosząc o zmianę zaskarżonego wyroku i uniewinnienie oskarżonej od zarzuconego jej czynu.

Apelację od wyroku Sądu I instancji wniosła ponadto oskarżona I. B. R., zaskarżając go w całości oraz wnosząc o jego uchylenie i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania.

Sąd Okręgowy w S. wyrokiem z dnia 7 października 2021 r., sygn. akt II Ka (...), zaskarżony wyrok zmienił w ten sposób, że w punkcie IV wyroku na podstawie art. 35 ust. 3a i 4b ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o ochronie zwierząt stosowanie orzeczonego środka karnego określił na okres 3 lat, w pozostałym zakresie zaskarżony wyrok utrzymując w mocy.

Kasację od wyroku Sądu odwoławczego wniósł obrońca oskarżonej I. B. R., zaskarżając go w całości, zarzucając rażące naruszenie przepisów postępowania mające istotny wpływ na treść orzeczenia tj.:

1. „art. 433 § 2 k.p.k. w zw. z art. 457 § 3 k.p.k. w zw. z art. 440 k.p.k. w zw. z art. 424 § 1 k.p.k. poprzez nierozważenie przez Sąd odwoławczy w sposób wnikliwy, wszechstronny i wyczerpujący podniesionego w apelacji zarzutu oraz wniesionego z nią dowodu z dokumentu w postaci opinii weterynaryjnej i niesłuszne uznanie, iż Sąd Rejonowy wnikliwie rozpatrzył wszystkie okoliczności i dowody, a na ich podstawie poczynił prawidłowe ustalenia faktyczne, w tym niesłuszne uznanie, iż uzasadnienie Sądu I instancji zostało sporządzone w sposób prawidłowy, podczas gdy w uzasadnieniu Sądu I instancji jedynie lakonicznie wskazano, że popełnienie przez I. R. zarzucanego czynu nie budzi żadnych wątpliwości i jest oczywiste, podczas gdy sąd odwoławczy nie odniósł się do znamion strony podmiotowej i znamion strony przedmiotowej, jak również błędnie recypował w tym względnie brak odniesienia się do powyższego przez Sąd I instancji, a także niedostatecznie wziął pod uwagę fakt, iż w przedłożonej opinii biegłego lekarza weterynarii wprost odniesiono się do warunków panujących na gospodarstwie I. R., które były wspólne dla różnych zwierząt, w tym zwierząt objętych zarzutem w niniejszej sprawie, tj. iż zapewniono odpowiedni dostęp do wody i paszy, a tym samym Sąd odwoławczy niesłusznie utrzymał w mocy orzeczenie Sądu I instancji, które jest rażąco niesprawiedliwe;
2. art. 433 § 2 k.p.k. w zw. z art. 457 § 3 k.p.k. w zw. z art. 440 k.p.k. w zw. z art. 437 § 2 k.p.k. w zw. z art. 6 k.p.k. poprzez dokonanie zmiany wyroku Sądu I instancji w zakresie orzeczonego środka karnego w postaci zakazu posiadania zwierząt i określenie czasu jego

obowiązywania na okres 3 lat, w sytuacji, gdy Sąd meriti nie wskazał okresu obowiązywania tego środka w wydanym wyroku, podczas gdy Sąd odwoławczy winien co najmniej w tym zakresie uchylić wyrok Sądu I instancji i przekazać sprawę temu sądowi do ponownego rozpoznania, albowiem obecne postępowanie Sądu odwoławczego de facto pozbawiło skazaną prawa do realnej obrony i prawa do postępowania dwuinstancyjnego, bowiem określenie dopiero przez Sąd odwoławczy okresu obowiązywania środka karnego pozbawia skazaną możliwości zaskarżenia go i skontrolowania zasadności w ramach trybu zwyczajnego orzeczenia właśnie takiego, a nie innego okresu jego obowiązywania,

oraz wnosząc o uchylenie w całości wyroku Sądu odwoławczego oraz poprzedzającego go wyroku Sądu I instancji i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania właściwemu sądowi.

W odpowiedzi na kasację prokurator Prokuratury Rejonowej w O. wniósł o oddalenie kasacji jako oczywiście bezzasadnej.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Kasacja okazała się oczywiście bezzasadna, co skutkowało jej oddaleniem w trybie opisanym w art. 535 § 3 k.p.k.

Pierwszy z zarzutów kasacyjnych skarżącego sprowadzał się do twierdzenia, że rażąco niesprawiedliwe byłoby utrzymanie w mocy wyroku Sądu odwoławczego, w którym niedostatecznie rozważono zarzut błędu w ustaleniach faktycznych dotyczących zachowania oskarżonej, w szczególności w powiązaniu z nieuwzględnieniem dowodu z opinii biegłego. Nie może jednak umknąć uwadze fakt, że sformułowanie przez skarżącego zarzutu nieprawidłowej kontroli instancyjnej w istocie okazało się być niedopuszczalną w świetle art. 523 § 1 k.p.k. próbą uczynienia z postępowania kasacyjnego trzeciej merytorycznej instancji kontroli orzeczenia. Świadczy o

tym uzasadnienie zarzutu kasacyjnego, w którym skarżący podnosi, że oskarżona nie działała w zamiarze bezpośrednim popełnienia przestępstwa, a zwierzęta nie były hodowane przez nią w sposób nieprawidłowy. Należy stwierdzić, że w tym zakresie skarżący zmierza do wzruszenia dokonanych ustaleń faktycznych oraz weryfikacji ich przez Sąd Najwyższy. Wypada przypomnieć – co winien mieć na uwadze profesjonalny pełnomocnik – że celem postępowania kasacyjnego nie jest ani powielająca kontrolę apelacyjną ocena rozumowania sądu meriti, ani kontrola przeprowadzonych w sprawie ustaleń faktycznych (zob. np. postanowienie SN z dnia 24 listopada 2021 r., sygn. akt II KK 509/21).

Niezależnie od powyższego konieczne jest wskazanie, że Sąd odwoławczy odniósł się do zawartego w apelacji obrońcy oskarżonej zarzutu błędu w ustaleniach faktycznych, jak również wskazał powody, dla których uznał ten zarzut za niezasadny. Kluczowe w kontekście zarzutu kasacyjnego jest szczegółowe wyjaśnienie Sądu odwoławczego, z jakiego powodu opinia weterynaryjna sporządzona do sprawy o sygn. akt II K (...) toczącej się przed Sądem Rejonowym w O. nie ma znaczenia dla ustaleń faktycznych w przedmiotowej sprawie. Zasadnie Sąd odwoławczy podniósł, że zarówno czas, jak i przedmiot wspomnianej opinii nie wiąże się w jakikolwiek sposób z czynem zarzucanym oskarżonej w tej sprawie, a w związku z tym nie spełnia kryterium przydatności.

Odnosząc się do drugiego z zarzutów należy wskazać, że skarżący bezzasadnie upatrywał nieprawidłowości wyroku Sądu odwoławczego w naruszeniu przez ten Sąd art. 433 § 2 k.p.k. oraz art. 457 § 3 k.p.k. Jak wynika z wieloletniego orzecznictwa Sądu Najwyższego, o obrazie przepisu art. 433 § 2 k.p.k. można twierdzić wtedy, gdy sąd w ogóle nie rozważy wniosków i zarzutów wskazanych w środku odwoławczym, natomiast o naruszeniu art. 457 § 3 k.p.k. wówczas, gdy w uzasadnieniu wyroku nie zostanie zawarta

argumentacja odnośnie do określonego potraktowania zarzutów i wniosków apelacji, a więc wtedy, gdy sąd uznając zarzuty apelacji za zasadne lub niezasadne, nie wyjaśni swojego stanowiska, ewentualnie przedstawiona argumentacja będzie zawierała braki (zob. np. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 4 marca 2021 r., sygn. akt V KK 73/21). Tymczasem w niniejszej sprawie żadna z apelacji nie zawierała zarzutu braku określenia przez Sąd I instancji czasu trwania wymierzonego środka karnego. Stąd też Sąd odwoławczy nie mógł obrazić przepisów nakazujących rozważenie zarzutów zawartych w środku odwoławczym, a tym bardziej nie naruszył obowiązku wyjaśnienia stanowiska w zakresie zasadności postawionych zarzutów.

Niezależnie od powyższego warto podkreślić, że Sąd odwoławczy w punkcie 5.2.1 uzasadnienia wskazał powód, dla którego określił czas trwania środka karnego w postaci zakazu posiadania zwierząt hodowlanych, tj. kóz i owiec, jak również podał racje, którymi kierował się orzekając środek na okres 3 lat. Zgodnie z art. 35 ust. 3a ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o ochronie zwierząt (Dz. U. z 2022 r., poz. 572) sąd może orzec tytułem środka karnego zakaz posiadania wszelkich zwierząt albo określonej kategorii zwierząt w razie skazania za przestępstwo określone w ust. 1 lub 1a. Zakaz ten orzeka się w latach, od roku do lat 15. Sąd odwoławczy zasadnie przyjął zatem, że orzeczenie zakazu, o którym mowa w przywołanym przepisie, bez określenia czasu jego trwania, jest nieprawidłowe.

Należy przyjąć jednocześnie, że skarżący nie posiadał interesu prawnego w kwestionowaniu rozstrzygnięcia Sądu odwoławczego wobec braku zakwestionowania wadliwości wyroku Sądu I instancji w tym zakresie. Brak bowiem określenia czasu trwania orzeczonego zakazu sprawiałby, że dany środek karny obowiązywałby bez ograniczenia czasowego (zob. np. wyroki SN z dnia 15 listopada 2017 r., sygn. akt IV KK 294/17; z dnia 14 października

2014 r., sygn. akt III KK 125/14; z dnia 30 marca 2015 r., sygn. akt II KK 75/15). Zmiana wyroku Sądu I instancji przez Sąd odwoławczy w zakresie wymierzonego środka karnego okazała się zatem korzystna dla oskarżonej. Skarżący może zaś skarżyć jedynie rozstrzygnięcia lub ustalenia naruszające jego prawa lub szkodzące jego interesom (art. 425 § 3 k.p.k. w zw. z art. 518 k.p.k.; zob. również postanowienie SN z dnia 10 września 2009 r., sygn. akt IV KK 214/09).

Co więcej, nie powinno ująć uwadze skarżącego, że na Sądzie odwoławczym spoczywał obowiązek dostrzeżenia uchybienia Sądowi I instancji (zob. wyrok SN z dnia 4 lipca 2013 r., sygn. akt V KK 127/13). W przeciwnym razie w obiegu prawnym występowałoby orzeczenie rażąco niesprawiedliwe w rozumieniu art. 440 k.p.k. (zob. wyrok SN z dnia 30 stycznia 2020 r., sygn. akt V KK 522/19). Z pewnością nie można natomiast twierdzić – jak sugeruje to skarżący – że rażąco niesprawiedliwe okazało się orzeczenie tego środka ze względu na długość trwania, skoro okres 3 lat trwania zakazu bliski jest dolnej granicy wyznaczonej przez art. 35 ust. 4b ustawy o ochronie zwierząt.

Mając powyższe na uwadze, orzeczono jak we wstępie.